

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

на дисертацію Загурського Володимира Францовича
на тему «Механізми реалізації державної політики забезпечення
громадського порядку під час масових спортивних заходів»
подану до захисту на засіданні Спеціалізованої вченої ради Д 64.707.03
у Національному університеті цивільного захисту України
на здобуття на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного
управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дисертаційної роботи

Забезпечення громадської безпеки та порядку під час проведення масових спортивних заходів є важливою складовою державної політики у сфері захисту прав і свобод людини, підтримання належного рівня публічної безпеки та забезпечення стабільного функціонування суспільства. Особливої значущості зазначена проблематика набуває в сучасних умовах, коли проведення спортивних заходів відбувається під впливом комплексу традиційних і нових безпекових викликів, що потребують удосконалення організаційно-правових та управлінських механізмів реагування.

Актуальність теми також зумовлена необхідністю удосконалення взаємодії між органами державної влади, правоохоронними органами, органами місцевого самоврядування, організаторами спортивних заходів, адміністраціями спортивних споруд та іншими суб'єктами, залученими до забезпечення безпеки. Ефективність такої взаємодії безпосередньо впливає на спроможність держави своєчасно виявляти потенційні загрози, прогнозувати їх розвиток, забезпечувати належне планування сил і засобів та оперативно реагувати на виникнення небезпечних ситуацій.

Дана проблематика викликає інтерес, оскільки охоплює комплекс питань, пов'язаних із формуванням та реалізацією державної політики у сфері забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масових спортивних заходів. Її дослідження має міждисциплінарний характер і передбачає поєднання положень науки державного управління, адміністративного права, кримінології, соціології, психології та інших наукових напрямів.

Усе вищевикладене дозволяє стверджувати, що дослідження є актуальним, своєчасним і суспільно значущим, оскільки спрямоване на розв'язання важливої науково-прикладної проблеми, пов'язаної з удосконаленням державної політики та механізмів забезпечення безпеки і громадського порядку під час проведення масових спортивних заходів та футбольних матчів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи «Розробка наукових основ державного управління у сфері безпеки ринку соціально-економічних послуг України з точки зору цивільного захисту» (державний реєстраційний номер 0112U002587), що розробляється в Національному університеті цивільного захисту України. Конкретно дисертантом проаналізовано заходи удосконалення правових аспектів забезпечення громадського порядку під час проведення масових спортивних заходів у контексті сучасних викликів та загроз в Україні.

Ступінь обґрунтованості й достовірність основних наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Зміст дисертації в цілому характеризується досить високим теоретичним і науково-методичним рівнем вирішення поставлених завдань. За допомогою чітких визначень основних понять, проведеної систематизації різних концепцій, а також з урахуванням зарубіжного досвіду автору вдалося досить аргументовано висловити свої пропозиції щодо теоретико-методологічних засад державної політики у сфері забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масових спортивних заходів. Особливого значення набуває здійснене автором уточнення та систематизація понятійно-категоріального апарату, що дозволило більш чітко визначити зміст ключових категорій дослідження та їх взаємозв'язок.

Важливою складовою наукового доробку є систематизація існуючих наукових підходів і концепцій щодо забезпечення громадської безпеки, визначення їх переваг та обмежень, а також обґрунтування доцільності застосування ризик-орієнтованого, системного, інституційного та міждисциплінарного підходів.

Основні наукові положення, висновки і рекомендації, викладені у дисертації, є теоретично обґрунтованими, що забезпечується застосуванням раціональної сукупності сучасних загальнонаукових та спеціальних методів і прийомів наукового пізнання, а саме: аналізу й синтезу, логіко-семантичного, діалектичного, методу узагальнення, групування, абстрагування та аналогії, комплексного і системного підходів, монографічного методу, методу статистичного аналізу, соціологічного опитування, експертного опитування, порівняння, абстрактно-логічного методу тощо. Зазначені методи застосовувались у взаємозв'язку та взаємозалежності, що обумовило всебічність, повноту й об'єктивність отриманих наукових результатів. Вдалий вибір методів дослідження, аналіз і синтез наукової літератури, нормативно-правових актів та узагальнення отриманої інформації дали змогу автору комплексно дослідити заявлену проблематику та забезпечили

належний рівень обґрунтованості отриманих результатів. Застосування сукупності загальнонаукових і спеціальних методів дослідження сприяло послідовному розкриттю теоретичних, нормативно-правових, інституційних та організаційно-управлінських аспектів державної політики у сфері забезпечення безпеки та громадського порядку.

Досягнення зазначеної мети дозволило вирішити поставлені дисертантом завдання, а саме: оцінити стан наукових досліджень з проблем державної політики забезпечення безпеки та громадського порядку; розкрити понятійно-категоріальний апарат державної політики забезпечення громадської безпеки та порядку із врахуванням засад цивільної безпеки; здійснити аналіз інституційно-правової системи державної політики щодо забезпечення безпеки та громадського порядку; дослідити теоретико-правові засади державної політики у сфері управління безпекою та громадським порядком в умовах воєнного стану, визначити її основні принципи, цілі та механізми реалізації; визначити особливості забезпечення громадської безпеки та порядку під час проведення масових спортивних заходів, з урахуванням сучасних безпекових загроз і викликів воєнного стану; здійснити аналіз організаційно-адміністративних методів забезпечення громадського порядку під час проведення спортивних заходів та оцінити ефективність їх практичного застосування; дослідити нормативно-правовий та управлінсько-організаційний механізми забезпечення державної безпеки і громадського порядку під час проведення футбольних матчів в Україні в умовах воєнного стану та визначити проблеми їх практичної реалізації; проаналізувати відповідність національної системи державного регулювання у сфері забезпечення громадського порядку під час спортивних заходів міжнародним та європейським стандартам, обґрунтувавши напрями її подальшої гармонізації; ідентифікувати трансформаційно-адаптаційні зміни в системі забезпечення державної безпеки та громадського порядку під час проведення футбольних матчів вищої ліги в умовах воєнного часу (на прикладі ФК «Полісся») та розробити пропозиції щодо підвищення ефективності безпекових заходів.

Сформульовані мета і завдання вказують на глибину наукового пошуку, його комплексний характер і інноваційний підхід здобувача до вирішення проблем формування та реалізації державної політики у сфері забезпечення безпеки і громадського порядку під час проведення масових спортивних заходів та футбольних матчів. Вони логічно взаємопов'язані між собою, відповідають предмету та об'єкту дослідження і визначають послідовність розкриття основних теоретичних, нормативно-правових, інституційних та організаційно-управлінських аспектів досліджуваної проблематики.

У процесі дослідження дисертантом було проаналізовано значний обсяг нормативного матеріалу, зроблено широкий огляд наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених у сфері публічного управління. Положення та висновки дисертації ґрунтуються на законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, які регулюють реалізацію державної політики у сфері громадської безпеки й порядку під час проведення масових спортивних заходів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним з перших комплексних досліджень в якому автором обґрунтовано науково-теоретичні підходи до розробки практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів реалізації державної політики забезпечення громадського порядку під час проведення масових спортивних заходів.

Особливим досягненням дисертанта є його нові науково обґрунтовані розробки в теорії державного управління. Ці розробки включають наступне:

удосконалено:

- нормативно-правовий механізм реалізації державної політики у сфері забезпечення державної безпеки та громадського порядку під час проведення масових спортивних заходів в умовах воєнного стану, шляхом обґрунтування комплексного підходу до нормативного врегулювання діяльності суб'єктів безпекового середовища, який передбачає чітке розмежування компетенції, відповідальності та механізмів взаємодії органів державної влади, Національної поліції України, Служби безпеки України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, військових адміністрацій, органів місцевого;

- організаційно-управлінський механізм забезпечення громадського порядку під час проведення футбольних матчів, який ґрунтується на ризик-орієнтованому підході до планування, координації та реалізації безпекових заходів;

- науково-практичні підходи до координації діяльності суб'єктів забезпечення безпеки спортивних заходів, шляхом розроблення багаторівневої системи міжвідомчої взаємодії, що охоплює стратегічний, оперативно-тактичний та локальний рівні управління;

- методичні засади оцінювання ефективності державної політики щодо забезпечення громадського порядку під час футбольних матчів, які доповнено багатокomпонентною системою безпекових, організаційних, управлінських, соціальних та превентивних індикаторів;

набуло подальшого розвитку.

- понятійно-категоріальний апарат науки державного управління в частині уточнення понять «громадська (публічна) безпека», «громадський порядок» та «державна політика забезпечення громадського порядку»,

шляхом розкриття їх змісту крізь призму сучасних безпекових трансформацій, викликаних воєнним станом, глобальними кризовими процесами та підвищенням рівня суспільних ризиків;

- наукові підходи до управління громадською безпекою в умовах воєнного стану, шляхом обґрунтування особливостей функціонування безпекових механізмів під час організації та проведення спортивних заходів в умовах підвищених воєнних ризиків;

- концептуальні засади забезпечення громадського порядку під час проведення масових спортивних заходів, які, на відміну від існуючих підходів, враховують комплекс сучасних викликів національній безпеці, пов'язаних із військовою агресією, терористичними загрозами, диверсійною діяльністю, інформаційно-психологічними впливами, масовими переміщеннями населення та необхідністю оперативного реагування на надзвичайні ситуації;

- положення щодо гармонізації національного законодавства із міжнародними стандартами забезпечення безпеки спортивних подій, зокрема принципами та підходами Ради Європи, УЄФА, ФІФА та УАФ, у частині забезпечення громадської безпеки, захисту прав учасників і глядачів спортивних заходів, управління ризиками та міжвідомчої координації;

- практичні рекомендації щодо вдосконалення діяльності суб'єктів забезпечення безпеки футбольних матчів вищої ліги України, сформовані на основі узагальнення досвіду функціонування футбольного клубу «Полісся» в умовах правового режиму воєнного стану.

Загалом наукова новизна визначається сучасною постановкою проблеми, дослідженням нових ідей та тенденцій в аспекті теми дисертації. У роботі дістали подальший розвиток раніше проаналізовані положення, а також сформульовані нові наукові тези і висновки, запропоновані автором особисто та надані ним до захисту.

Ознайомлення з дисертаційним дослідженням дає підстави для висновку про те, що автором майже в повній мірі вирішено зазначені вище завдання та досягнута мета дослідження та вперше у вітчизняній доктрині публічного управління здійснено комплексне теоретико-правове дослідження механізмів реалізації державної політики у сфері забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масових спортивних заходів і футбольних матчів. Автором системно розглянуто теоретичні, нормативно-правові, інституційні та організаційно-управлінські засади функціонування відповідної системи, визначено її ключових суб'єктів, особливості їх компетенції та напрями взаємодії..

Обсяг дисертаційної роботи відповідає встановленим вимогам. Сформульовані в дисертації наукові положення та висновки є загалом

обґрунтованими і достовірними. Автором для обґрунтування власних висновків і пропозицій використано достатню кількість джерел, що свідчить про глибину наукового пошуку і забезпечує комплексний розгляд поставлених завдань.

Повнота висвітлення результатів дослідження в опублікованих працях та авторефераті

Усі основні наукові ідеї, положення та висновки дисертації повною мірою є апробованими, доступними широкому науковому загалу. Результати наукового пошуку знайшли відбиття у 15 наукових статтях, із них: 6 статей у наукових фахових виданнях затверджених Міністерством освіти і науки України, 8 публікацій і тез доповідей, оприлюднених на наукових конференціях. Висновки, пропозиції і рекомендації, що містяться у дисертації, мають безперечне теоретичне і практичне значення.

Оцінка оформлення дисертації та автореферату

Дисертація та автореферат оформлені згідно з існуючими вимогами. Зміст дисертаційної роботи логічний, виклад матеріалу послідовний і достатньою мірою розкритий.

Зміст автореферату повністю ідентичний основним положенням дисертації. В цілому дисертаційна робота та автореферат, написані літературною українською мовою, легко читаються і сприймається.

Практичне значення дисертаційної роботи

Основні положення та пропозиції, одержані автором за результатами дослідження, доведено до рівня науково-методичних розробок і практичних рекомендацій щодо формування та механізмів реалізації державної політики забезпечення громадського порядку під час масових спортивних заходів, що підтверджується: Українською Прем'єр-Лігою з футболу в Україні (довідка про впровадження б/н), Управлінням національно-патріотичного виховання, молоді та спорту Житомирської обласної військової адміністрації (довідка № 850-1.22/03-26 від 29.07.2026), Управлінням у справах сім'ї, молоді та спорту Житомирської міської ради (довідка № 566/0/62-26 від 29.07.2026), ФК «Полісся» (довідка про впровадження б/н).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Водночас, як і при дослідженні будь-якої складної і нової проблематики, в зазначеному дисертаційному дослідженні містяться дискусійні положення, які можуть стати підґрунтям наукової дискусії та напрямками подальшої розробки даної проблеми.

1. В роботі потребує уваги й інформаційно-аналітична та цифрова складова сучасних моделей безпеки. Доцільно дослідити міжнародний досвід використання систем відеоспостереження, інформаційного обміну між правоохоронними органами та організаторами, цифрових платформ координації, систем оперативного інформування глядачів і технологій управління потоками людей. При цьому важливо врахувати необхідність дотримання вимог щодо захисту персональних даних, приватності та пропорційності застосування відповідних технологій.

2. Підрозділ 1.3 дисертації потребує більш детального розкриття суб'єктного складу державної політики. Окрім нормативно-правової характеристики, доцільно визначити повноваження, функції та сфери відповідальності органів державної влади, правоохоронних органів, органів місцевого самоврядування, організаторів спортивних заходів та інших суб'єктів забезпечення громадського порядку.

3. Потребує додаткового та більш ґрунтовного розкриття питання засад державної політики щодо управління безпекою та громадським порядком в умовах воєнного часу. З огляду на сучасні безпекові реалії України зазначена проблематика має не лише теоретичне, а й безпосереднє практичне значення, оскільки запровадження воєнного стану, зміна характеру безпекових загроз та підвищення рівня ризиків істотно впливають на організацію та функціонування системи забезпечення громадської безпеки і порядку.

Передусім доцільно чіткіше визначити особливості державної політики у сфері управління безпекою та громадським порядком саме в умовах воєнного часу та розмежувати їх із підходами, характерними для мирного періоду. Важливо показати, які саме елементи управлінської діяльності зазнають трансформації в умовах воєнного стану, як змінюється розподіл повноважень між суб'єктами публічного управління, яким чином коригуються процедури прийняття управлінських рішень та визначаються пріоритети державної політики.

4. В роботі доцільно звернути увагу на механізми взаємодії правоохоронних органів з організаторами спортивних заходів та вболівальницькими спільнотами. Сучасні підходи передбачають не лише силове реагування на правопорушення, а й превентивну комунікацію, діалог, інформаційне забезпечення та формування партнерських моделей взаємодії. Вивчення можливостей застосування таких підходів в Україні могло б суттєво посилити практичну складову дослідження.

5. Окремого обґрунтування в дисертації потребує твердження про створення єдиного координаційно-комунікаційного середовища між правоохоронними органами, військовими адміністраціями, підрозділами цивільного захисту, медичними службами, власниками спортивних споруд та

організаторами заходів. Автору доцільно розкрити його організаційну та функціональну структуру, визначити порядок функціонування, суб'єктів-учасників, канали інформаційного обміну, механізми координації та відповідальність за прийняття рішень. Важливо також встановити, чим запропоноване середовище відрізняється від уже наявних механізмів міжвідомчої координації та інформаційної взаємодії.

Висловлені пропозиції та зауваження в більшій мірі є переважно дискусійними та не створюють суттєвого впливу на високий рівень виконаної дисертаційної роботи. Теоретичні результати й наукові положення, які містяться в даній дисертації характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий вклад дисертанта в науку державного управління.

Загальний висновок

Таким чином, слід зазначити, що дисертаційна робота Загурського Володимира Францовича на тему «Механізми реалізації державної політики забезпечення громадського порядку під час масових спортивних заходів», відповідає вимогам МОН України, пунктів 9, 10, 11 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567 зі змінами, а саме: є завершеною кваліфікаційною науковою працею, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати в галузі науки державного управління, що розв'язують конкретну наукову проблему, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

завідувач кафедри публічного
управління та адміністрування
Хмельницького університету
управління та права імені Леоніда
Юзькова, доктор наук з державного
управління, професор

Едуард ЩЕПАНСЬКИЙ

Підпис *Едуарда Щепанського*
ЗАСВІДЧУЮ
Вчений секретар університету

Світлана Шинчук